TSUE

YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№7

ISSN: 2992-8982

https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/

2025

YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Elektron nashr. 602 sahifa.
E'lon qilishga 2025-yil 1-iyulda ruxsat etildi.

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

YASHIL
IQTISODIYOT&TARAQQIYOT
Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:
Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:
Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ
Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:
""Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Suv tarkibining wireless waterlight qurilmasi ishlashiga ta'siri va iqtisodiy samaradorligini matematik model asosida tahlil qilish 14
Kungiratbay Sharipov, Ma'ruf Nurmanov

O'zbekistonda aholi ish bilan bandligini oshirishda davlatning roli 20
Juraqulov Baxrimurod Ilxomovich

BIM texnologiyasi: zamonaviy qurilish sohasida samaradorlik va shaffoflik omili 26
Usmonov F.B., Rajabova A.Sh.

Nodavlat oliy ta'lim muassasalarida marketing faoliyati samaradorligini oshirish metodologiyasini takomillashtirish 31
Yuldashov Isomiddin Sidiqovich

Korxona iqtisodiy barqarorligini ta'minlashda diversifikatsiya strategiyasining roli 35
Alimatova Shoxsanam Abdumalik qizi

Модели совместного развития человеческого капитала и искусственного интеллекта в цифровую эпоху 40
Явкачев Шохзод Зайниддин углы

Navigating sustainable development: management challenges and solutions in the oil and gas sector 49
Kudratkhodjaeva Ziyoda Kamol kizi

Banklarda moliyaviy barqarorlikning nazariy asoslari 56
Djalilov G'ayrat Qaxramanovich

Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda turizm industriyasidan foydalanishda xorijiy mamlakatlar tajribalari 66
Abdulxakimov Zuxrali Tursunaliyevich

O'zbekistonda barqaror davlat qarzi siyosatini shakllantirishning ustuvor yo'nalishlari 71
Sayfutdinov Xasanboy Dilshodovich

Международный опыт сельскохозяйственного налогообложения и возможности его применения в узбекистане 76
Salimov Sherzod Baxtiyorovich

Economic analysis and development strategy of the composites market in the regions of Uzbekistan 81
S.S.Sidiqov, A.A.G'ulomov, B.R.Tillayeva

Oliy ta'lim muassasalarida moliyaviy mustaqillikning kutilayotgan istiqbollari va hozirgi natijalari 88
Muxamedov Ravshan Zafarovich

Elektron tijoratni soliqqa tortish mexanizmini takomillashtirish yo'llari 93
Homidov Baxtiyor Rahimberdievich

Investitsion jozibadorlik konsepsiyasi va uning strategik ahamiyati 99
Otaboyev Axmed Maxsudbek o'g'li

Beomeditsina signallarini xaar veyvletlari va bo'lak veyvletlari yordamida raqamli ishlash 105
Uraqov Shokir Ulashovich

Oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirishning ahamiyati, tartibi va takomillashtirish yo'llari 112
Istamova Sojida Kaxarovna

The role of all kinds of transports (road, rail, air, and water) in the modern enhancement of tourism logistics in Uzbekistan 117
Egamberdiyeva Yulduz, Turdiyeva Maftuna

Sanoat korxonalarida kapitalarini samaradorligini oshirishning baholashning zamonaviy usullarining xususiyatlarida nazariy va amaliy farovonlik sari 126
Muradov Botir Xayat

Инструменты планирования урбанизации: методика анализа планового распределения средств в программе «обод махалля» на основе балльной оценки 136
Салимова Юлдуз Исаковна

Socio-economic aspects and contemporary theories of higher education finance 141
Karlibaeva Gulshat

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Transformatsiya jarayonida innovatsion bank xizmatlarini rivojlantirish yo'llari 147
Absamatov Anvar Ergashovich

Перспективы цифрового развития сектора материального производства 153
С. И. Протасеня, Г. Ж. Аллаева

«Sustainable logistics practices. Minimizing carbon emissions in global supply chains» 161
Suleymonova Ezoza, Alimova Bonu

Analyzing the need for Tourism logistics development in Uzbekistan 169
Nigmatova Malika

Management strategies for sustainable tourism development in emerging destinations (a case study of Samarkand, Issyk-kul, and Khiva) 177
Sabina Urokova

Qashqadaryo viloyatida turizm sohasini strategik rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy asoslari va ularning qo'llanilishi 184
Daminova Barno Esanovna

Опыт турции в управлении миграционными кризисами 189
Бегматов Хусанбек

Bulutli texnologiyalar orqali korxona buxgalteriya tizimini raqamlashtirish va samaradorlikka erishish 193
Soibov Nozimbek Faxriddin o'g'li

Barqaror rivojlanish doirasida jismoniy shaxslarni kreditlash tizimini isloh qilishning institutsional asoslari 197
Xalekeyeva Zoya Pirniyazovna, Akmal Abdurahmonov Nurmamatovich

Moliyaviy autsorsing xizmatlari bozori rivojlanishini takomillashtirishning swot tahliliga asoslangan innovatsion mexanizmlari 202
San'atbek Komilovish Salayev, Umidbek Komiljanovich Babajanov

Transformatsiya jarayonlari sharoitida iqtisodiyot tizimi faoliyati va prognozlashning nazariy asoslari 214
Alimov Fazliddin Xalimovich

Пути совершенствования подхода к финансированию проектов, реализуемых на принципах промышленной кооперации 220
Котов В.А., Шадиева Д.Х.

Yuksalish salohiyatini yuksaltirishda boshqaruv xodimlari qobiliyatidan foydalanish masalalar 225
Ayubxon Qutbiddinov Bosit o'g'li

Bank xizmatlari ommabopligini oshirish yo'llari 228
Kasimova Muxlisa Anvar qizi

Chemical industry in uzbekistan: challenges and development 235
Kudaynazarova Dilnaz Koshkarbaevna

Samarqand viloyatida tabiiy turistik resurslardan samarali foydalanish usullarini takomillashtirish orqali bandligini oshirish imkoniyatlari 240
Rabbimov Muhriddin Musoqul o'g'li

Globallashuv sharoitida ekologik xavflarni kamaytiririshda yashil iqtisodiyotning ahamiyati 246
Xolbekova Feruzaxon Rasulovna

Qibray tumanining 2021–2023-yillarda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish holati 249
Siddikov Alisher Ismoilovich

Davlat xaridlari tizimida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish: xalqaro tajribalar tahlili 253
Majidov Nizom Baxramovich

Oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirishning xorij tajribasi 259
Ermatov Nosir Tohirovich

Aholi farovonligi darajasiga ta'sir etuvchi ko'rsatkichlarni ekonometrik baholash 265
Toshaliyeva Saodat Toxirovna, Allamurodova Zuxra Alibekovna

Сектор услуг как стратегический фактор структурной трансформации экономики Узбекистана 272
Кадыров Абдурашид Маджидович, Ахмедиева Алия Тохтаровна

O'zbekistonda valyuta kursini shakllanish holati prognozlari 280
Samandarov Zuxriddin Raup o'g'li

Проблемы бухгалтерского учета в условиях цифровизации экономики 288
Абдуллаев Абдурауф
Raqamli texnologiyalar sharoitida xizmat koʻrsatish korxonalarida iqtisodiy resurslardan samarali foydalanish strategiyalari 299
Kuldoshev Lazizjon Sharifovich
Davlat boshqaruvi organlarining strategik rejalarini ishlab chiqish boʻyicha xorijiy mamlakatlar tajribasi 303
Dilshod Pulatov, Xamidaxon Akbarova, Dildora Mirzaeva
Tijorat banklarining moliyaviy xavfsizligi ta'minlash 310
Mamatov Sardor Axmatjonovich, Mavlanov Nuriddin Boyqobilovich, Sattarov Nodirjon Absalomovich
Ziyorat turizmini rivojlantirishda halol standartlarini qoʻllashning nazariy, uslubiy va konseptual asoslari 315
Azizova Saodat Xabibulloyevna
Oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirish boʻyicha yevropa tajribasi 320
Karlibaeva Gulshat
Iqtisodiy konsentratsiyalarning sogʻlom raqobat muhitiga ta'siri 325
Luqmanov Sharifxon A'zam oʻgʻli
Logistika axborot tizimlarini texnologik jarayonlarga joriy etish 330
Uzaqov Ortik Shaymardanovich
Принципы перехода к «Зелёной экономике» в Республике Узбекистан 336
Хамракулова Сусанна Тотуховна
Kichik biznesni rivojlantirish iqtisodiy koʻrsatkichlarini prognozlash modellarini qoʻllash 340
Ibragimova Gulchexra Toxirovna
Raqamli ta'lim sharoitida liderlikning yangi qirralari 357
Oqmullaev Ravshan Raximjon oʻgʻli, Xodjieva Durdona Abdurasulovna
Методология развития экологического менеджмента в промышленном хозяйстве выбросы в атмосферный воздух на горнодобывающих и металлургических предприятиях 361
Muradov Botir Xayat
Strategik budjetlashtirish tizimining natijaga yoʻnaltirilgan budjetlashtirish tizimi bilan bogʻliqligi, xalqaro tajriba va Oʻzbekiston uchun tavsiyalar 370
Xushmurotov Zoyir Bektemirovich
Cultural branding and the entry of traditional products into the international market 374
Zebiniso Ganiyeva
Farovonlikni baholash boʻyicha ilgʻor xorijiy nazariy yondashuvlar 379
Norqobilov Nusratilla Norsaitovich
Oʻzbekistonda hududlarini turizm salohiyatini innovatsion yondashuv asosida baholash 384
Umirova Dilnoza Safarovna
Tourism education for sustainability: curriculum development in universities of Uzbekistan 393
Temirova Durdona, Yorqulov Muhammadmurod
The contribution of small enterprises and private entrepreneurs to job creation in the labor market 399
Juraboev Haliljon
Iqtisodiy oʻsish sharoitida transport infratuzilmasi holati va uni rivojlantirish yoʻllari 404
Haydarov Jahongir Aktamovich
Oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirishni strategik boshqarishning nazariy asoslari va xorijiy tajribalar 410
Quvondiqov Farrux Ibragimovich
Tijorat banklarida iqtisodiy samaradorlikni axborot texnologiyalar orqali rivojlantirish istiqbollari 418
Dadenova Gulxan Kenesbaevna
Механизмы усовершенствования процедур выявления и анализа недостоверной финансовой отчетности в условиях учетной практики Узбекистана 422
Намозов Жасурбек Кувадович
Влияние цифровых инструментов управления финансами на эффективность использования финансовых ресурсов 428
Хазираткулов Собиржон

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

На пути к промышленному росту: опыт развивающихся стран 435
Матлюбов Хуршид Жамшидович
Yoshlarning moliyaviy mustaqilligiga erishishida aksiyalar bozorining oʻrni va imkoniyatlari 443
Oʻraqov Bekzodbek Abdurayxon oʻgʻli
Развитие транспортной инфраструктуры и влияние на качество предоставляемых транспортных услуг 448
Кайыбеков Парахат Конысбаевич
Surxondaryo viloyatida 2015-2024 yillar mobaynida oziq-ovqat chakana savdo aylanmasining statistik tahlili 454
Toshpulatov Bobur Rasul oʻgʻli
Qishloq xoʻjaligi sohasi investitsiya loyihalarini xalqaro moliya institutlari orqali moliyalashtirish 458
Tolibov Shoxrux Muminovich
Qishloq xoʻjaligi korxonalarida buxgalteriya hisobining xususiyatlari va muammolari 463
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy oʻgʻli
Institutional innovation and regional governance for balanced interregional cooperation development: the case of Namangan, Uzbekistan 468
Sattarov R.A.
Organizational and economic mechanisms and conceptual directions of tourism development in the region 476
Daminova Barno Esanovna
Moddiy zaxiralarni boshqarish va uning bir tsikli modeli 480
Dedajanov Baxtiyor Nabijanovich
Oliy ta'lim xizmatlari sifatini oshirishda inson kapitalini rivojlantirish va uni samarali boshqarish mexanizmlari 485
Salimov Akmal Alimjonovich
Mintaqani ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ilgʻor xorij tajribalari 490
Shadiyev Alisher Xudoynazarovich
Raqamli iqtisodiyotni shakllantirish sharoitida yoqilgʻi-energetika kompleksi korxonalarini barqaror innovatsion rivojlantirish modellari 496
Bobobekov Ergash Abdumalikovich
Oʻzbekistonda uzumchilikning oziq-ovqat xavfsizligiga ta'siri: muammolar va rivojlanish istiqbollari 502
Tursunov Toʻlqin Joʻraqulovich
Tadbirkorlik faoliyatining resurs salohiyati va uni baholashning nazariy yondashuvlari 508
Salohiddinov Zuhriddin Nuriddinjon oʻgʻli
Yoshlar bandligini ta'minlashda mehnat migrasiyasining ahamiyati 514
Masharipov Farrux Oʻtkirovich
Oʻzbekistonda ichki turizmni rivojlantirishning asosiy omillari va istiqbollari 521
Xasanova Mavjuda Ma'mirjonovna
Korxonaning brend platformasini ishlab chiqishning oʻziga xos xususiyatlari 526
Sa'dulloyev Habibullo Ibodullo oʻgʻli
Sanoat korxonalarining biznes jarayonlarini raqamli transformatsiya qilishda ERP tizimlarining integratsiyalashuvi va boshqaruv samaradorligiga ta'siri 530
Islomjon Nurmukhammadov
Namangan viloyatida ayollar tadbirkorligini rivojlanishini baholash 533
Ismoilova Savinoz Qahramon qizi
Oliy ta'lim muassalari boshqaruviga ta'sir etuvchi omillarning ekonometrik tahlili 540
Karimov Muzaffar Abdumalik oʻgʻli
Soliq yigʻiluvchanligini oshirishda soliq ma'muriyatchiligini takomillashtirish istiqbollari 546
Tojibayev Farrux Baxtiyorovich
Hisoblash mashinalari taraqqiyoti tarixi va uning raqamli iqtisodiyotda tutgan oʻrni 552
Rajabov Sirojiddin Mansurovich
Korxonalar moliyaviy barqarorligiga ta'sir koʻrsatuvchi omillar va ularning xususiyatlari 561
Choriyorov Behruz Ilhom oʻgʻli, Norqobilov Nusrat Norsaitovich
Yashil texnologiyalar yordamida Oʻzbekiston hududlarida energiya tejamkorligi oshirish yoʻllari 567
Norbekov Baxtiyor Suyunovich, Norqobilov Nusrat Norsaitovich

Tijorat banklarida kredit majburiyatlarining bajarilishini monitoring qilish va uni takomillashtirish yo'llari 572
To'xtayeva Go'zal Ilhom qizi, Norqobilov Nusrat Norsaitovich

Интеграция проектного менеджмента и обеспечения качества в цепочках поставок: кейс Узгидромета 577
Назарова Ирода Ибрагим кизи

Kichik biznes subyektlarini raqamlashtirish orqali raqobatbardoshligini oshirish 583
Ermatov Akmaljon Adxamovich, Raximov Alisher Numanovich

Концепция и методология экологического аудита в Узбекистане 587
Абидова Дилфуза Игамбердиевна

Повышающаяся значимость коренного изменения деятельности традиционных СМИ в реалиях освещения процесса построения нового Узбекистана 593
Салим Дониёров

O'zbekiston Respublikasida norasmiy sektor va aholini norasmiy mehnat bilan bandligining tarkibiy tuzulishi 598
Qoraboev Nuriddin Pardaboy o'g'li

IQTISODIYOT ЭКОНОМИКА ECONOMY

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA NORASMIY SEKTOR VA AHOLINI NORASMIY MEHNAT BILAN BANDLIGINING TARKIBIY TUZULISHI

Qoraboev Nuriddin Pardaboy o'g'li
Xalqaro Nordik Universiteti mustaqil izlanuvchisi,
Toshkent xalqaro moliyaviy boshqaruv va texnologiyalar universitetining
"Iqtisodiyot va boshqaruv" kafedrasi katta o'qituvchisi
Elektron pochta: nuriddin.qoraboyev@mail.ru

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasida norasmiy sektor va aholini norasmiy mehnat bilan bandligining tarkibiy tuzilishi hamda ushbu tuzilishga kiruvchi ish va xizmatlar turlari bayon qilingan. Shuningdek, norasmiy sektor bilan aholini norasmiy mehnat bilan bandligining o'zaro farqlari yoritilgan.

Kalit so'zlar: norasmiy sektor, norasmiy iqtisodiyot, xufyona iqtisodiyot, yashirin iqtisodiyot, norasmiy ish bilan bandlik, o'zini o'zi band qilgan shaxslar, rasmiy sektor, iqtisodiyot, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik, aholini ish bilan bandligi.

Abstract: This article presents the structural composition of the informal sector and informal employment in the Republic of Uzbekistan, detailing the types of work and services included within this structure. Additionally, it outlines the differences between the informal sector and informal employment of the population.

Key words: informal sector, informal economy, shadow economy, hidden economy, informal employment, self-employed individuals, formal sector, economy, small business and private entrepreneurship, employment of the population.

Аннотация: В данной статье представлен структурный состав неформального сектора и неформальной занятости в Республике Узбекистан, подробно описаны виды работ и услуг, входящих в эту структуру. Кроме того, в ней изложены различия между неформальным сектором и неформальной занятостью населения.

Ключевые слова: неформальный сектор, неформальная экономика, теневая экономика, скрытая экономика, неформальная занятость, самозанятые лица, формальный сектор, экономика, малый бизнес и частное предпринимательство, занятость населения.

KIRISH

Bozor iqtisodiyotiga bosqichma-bosqich o'tish sharoitida O'zbekiston Respublikasida mehnat bozori tarkibida norasmiy sektor va norasmiy mehnat bandligi muhim ijtimoiy-iqtisodiy hodisa sifatida tobora dolzarb tus olmoqda. So'nggi yillarda mamlakatda bandlik darajasini oshirish, aholini barqaror daromad manbalari bilan ta'minlash hamda rasmiy iqtisodiyot ulushini kengaytirish yo'lida qator institutsional islohotlar amalga oshirilayotgan bo'lsa-da, norasmiy mehnat bilan band aholining salmog'i yuqoriligicha qolmoqda. Bu holat davlat tomonidan amalga oshirilayotgan bandlik va ijtimoiy himoya siyosatini takomillashtirish zaruratini yanada kuchaytirmoqda.

Norasmiy mehnat faqatgina rasmiy statistik ko'rsatkichlardan chetda qolmay, balki ijtimoiy sug'urta, mehnat huquqlari va soliq majburiyatlari doirasidan ham chiqib ketgan mehnat shakli bo'lib, aholi turmush darajasi, ijtimoiy tenglik va iqtisodiy xavfsizlikka bevosita ta'sir ko'rsatadi. Xususan, mehnat shartnomasi tuzilmagan, soliqqa tortilmaydigan yoki tartibga solinmagan mehnat faoliyatlari norasmiy sektorning asosiy qismini tashkil qiladi. Ayni vaqtda bu sektor qishloq xo'jaligi, qurilish, savdo, xizmat ko'rsatish va boshqa ko'plab tarmoqlarda faoliyat yuritayotgan millionlab fuqarolarning iqtisodiy faolligini qamrab olgan.

Mavzuning dolzarbligi shundan iboratki, norasmiy bandlik mehnat bozoridagi struktura muammolarining indikatoriga aylangan bo'lib, iqtisodiyotning rasmiylashtirilmagan qismini anglatadi va soliq tushumlarining kamayishiga, mehnat munosabatlarining huquqiy jihatdan noaniqligiga olib keladi. Shu bois, O'zbekiston sharoitida norasmiy mehnat bandligini tahlil qilish, uning tarkibiy tuzilmasini aniqlash, hududiy va tarmoqlar bo'yicha differensial xususiyatlarini o'rganish hamda norasmiy mehnatni rasmiylashtirish bo'yicha strategik takliflar ishlab chiqish iqtisodiy va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash yo'lida muhim ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

Ushbu maqolada norasmiy mehnat tushunchasi, uning xalqaro va milliy me'yoriy-huquqiy asoslari, tarkibiy xususiyatlari, tarmoqlar va hududlar bo'yicha taqsimoti, hamda iqtisodiyotga ko'rsatayotgan ijobiy va salbiy ta'siri chuqur tahlil qilinadi. Shuningdek, O'zbekistonda olib borilayotgan rasmiylashtirish siyosati samaradorligi baholanib, norasmiy bandlikni kamaytirishga qaratilgan konseptual yondashuvlar asosida takliflar ishlab chiqiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Norasmiy sektor va aholini norasmiy mehnat bilan bandligining tarkibiy tuzilishini ilmiy jihatdan o'rganishda xalqaro va mahalliy olimlarning tadqiqotlari muhim manba bo'lib xizmat qiladi. Norasmiy mehnat bozorining xususiyatlari, unga ta'sir etuvchi omillar va bu sohada davlat siyosatining roli borasida De Soto tomonidan ilgari surilgan "informal economy" nazariyasi asosiy nuqtayi nazar sifatida qaraladi. U rasmiy institutlarning samarasizligi natijasida ko'plab kishilar norasmiy mehnat faoliyatini afzal ko'rishini ta'kidlagan. Hart zen va Nord tomonidan olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, norasmiy mehnat nafaqat rivojlanayotgan mamlakatlarga, balki ayrim rivojlangan davlatlarga ham xos bo'lib, u yerda ham reglamentatsiyaning qattiqligi va soliqqa tortish tizimidagi murakkabliklar odamlarni norasmiy ishga undaydi.

O'zbekiston kontekstida B. Haydarov va M. Qurbonov norasmiy bandlikning hududiy xususiyatlarini, uning ijtimoiy-iqtisodiy sabablarini va natijalarini chuqur tahlil qilgan. Ular norasmiy sektorni ijtimoiy barqarorlikka tahdid sifatida emas, balki iqtisodiy tizimdagi elastiklikning bir ko'rinishi deb baholagan. Shuningdek, A. Rashidov tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda mehnat migratsiyasi bilan bog'liq holda norasmiy bandlikning gender va yosh guruhlari kesimidagi farqlari, ularning ta'lim darajasi va iqtisodiy ishtiroki o'rganilgan.

Jahon banki va Xalqaro mehnat tashkiloti tomonidan e'lon qilingan hisobotlar esa norasmiy sektorda band bo'lgan aholi salmog'i, bandlik shakllari, xavfsiz mehnat sharoitlari, ijtimoiy himoya va rasmiylashtirish mexanizmlarini baholashda muhim statistik asos bo'lib xizmat qiladi. Xususan, ILO'ning "Women and Men in the Informal Economy" nomli hisobotida ayollar va erkaklarning norasmiy sektordagi ishtiroki va ularga nisbatan mavjud mehnat tengsizligi ochib berilgan.

Mahalliy tadqiqotlarda esa so'nggi yillarda davlat siyosatida rasmiylashtirishni rag'batlantirish, elektron mehnat shartnomalari tizimini joriy etish va kichik tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash orqali norasmiy bandlikni kamaytirish bo'yicha chora-tadbirlar tahlil qilinadi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti qarorlari va Bandlik vazirligining ma'lumotlari orqali mehnat bozorida norasmiy sektorning tahliliy portreti shakllantirilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda ma'lumotlar Davlat statistika qo'mitasi hisobotlari, Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligining ochiq ma'lumotlar bazasi hamda xalqaro tashkilotlar (ILO, WB) nashrlaridan olindi. Tahlil jarayonida taqqoslash, guruhlash va grafik tahlil usullari orqali norasmiy bandlikning tarkibiy xususiyatlari aniqlab chiqildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyotida norasmiy iqtisodiyot, yashirin iqtisodiyot, xufyona iqtisodiyot va norasmiy sektordagi ish bilan band aholi muhim o'rin tutadi. Bu esa aniq raqamlari mavjud bo'lmagan iqtisodiy tendensiyalarni kuzatishga imkon beradi. Mamlakatimizda norasmiy sektorni legallashtirishni boshqarish orqali aholining o'zini o'zi ish bilan bandligi va rasmiy sektor ko'lamining o'sish tendensiyasiga erishish ko'zda tutilgan. Norasmiy sektorni legallashtirishni boshqarish mamlakat iqtisodiy samaradorligini oshirishga, qonunchilikni qo'llashga hamda huquqni muhofaza qilish tizimlari va choralarini takomillashtirishga xizmat qiladi. Biroq boshqaruv tizimini to'g'ri tushunmaslik, hozirgi norasmiy sektor holatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

O'zbekiston Respublikasining 2023-yil 16-iyundagi "O'zbekiston Respublikasining ayrim qonun hujjatlariga norasmiy bandlikni qisqartirishga qaratilgan o'zgartishlar va qo'shimcha kiritish to'g'risida"gi O'RQ-847-son[1] Qonunida mamlakat aholisining bandligini ta'minlash va ijtimoiy himoyasini yanada kuchaytirish, norasmiy bandlik ulushini qisqartirish, shuningdek o'zini o'zi band qilgan shaxslarni har tomonlama qo'llab-quvvatlash bo'yicha keng ko'lamli islohotlarni amalga oshirish ustuvor vazifa etib belgilangan. Ushbu maqola ana shu vazifalarni amalga oshirishda muayyan darajada xizmat qiladi.

Iqtisodiyotning bir qismi sifatida norasmiy sektorni o'rganish dolzarb hisoblanadi, garchi uning ko'lamini aniqlash murakkab bo'lsa-da. Bugungi kunda norasmiy bandlik ko'plab mamlakatlarda iqtisodiyot va mehnat bozorida muhim o'rin egallab, bu hududlarda yashovchi aholining daromadi, mahsulot ishlab chiqarishi va turmush darajasiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Eng avvalo, norasmiy sektor va aholining norasmiy mehnat bilan bandligini bir-biridan farqlash muhimdir.

1 https://www.lex.uz/uz/docs/-6502532

Norasmiy sektor — rasmiy va norasmiy korxonalarda hamda uy xo'jaliklarida yollangan, biroq mehnat munosabatlari rasmiylashtirilmagan ijtimoiy-iqtisodiy mehnat munosabatlaridir.

Aholining norasmiy mehnat bilan bandligi — mehnat bozorining tarkibiy qismi bo'lib, mehnat munosabatlari rasmiylashtirilmagan, soliq organlarida ro'yxatda turmaydigan va rasmiy ijtimoiy-iqtisodiy imtiyozlarga ega bo'lmagan holatlarni o'z ichiga oladi.

Mehnatni norasmiy tashkil etish shakllari — bu ishchi kuchining ishga jalb etilishi, biroq rasmiy mehnat shartnomasisiz yoki amaldagi qonunchilikda belgilangan mehnat normalariga rioya qilinmagan holatlardir. Bunday holatlar, odatda, ishchilarning ijtimoiy himoyasini zaiflashtiradi va rasmiy statistikada aks etmaydi.

1-rasmda O'zbekiston Respublikasida norasmiy sektor va aholini norasmiy mehnat bilan bandligining tarkibiy tuzilishi keltirilgan (1-rasm).

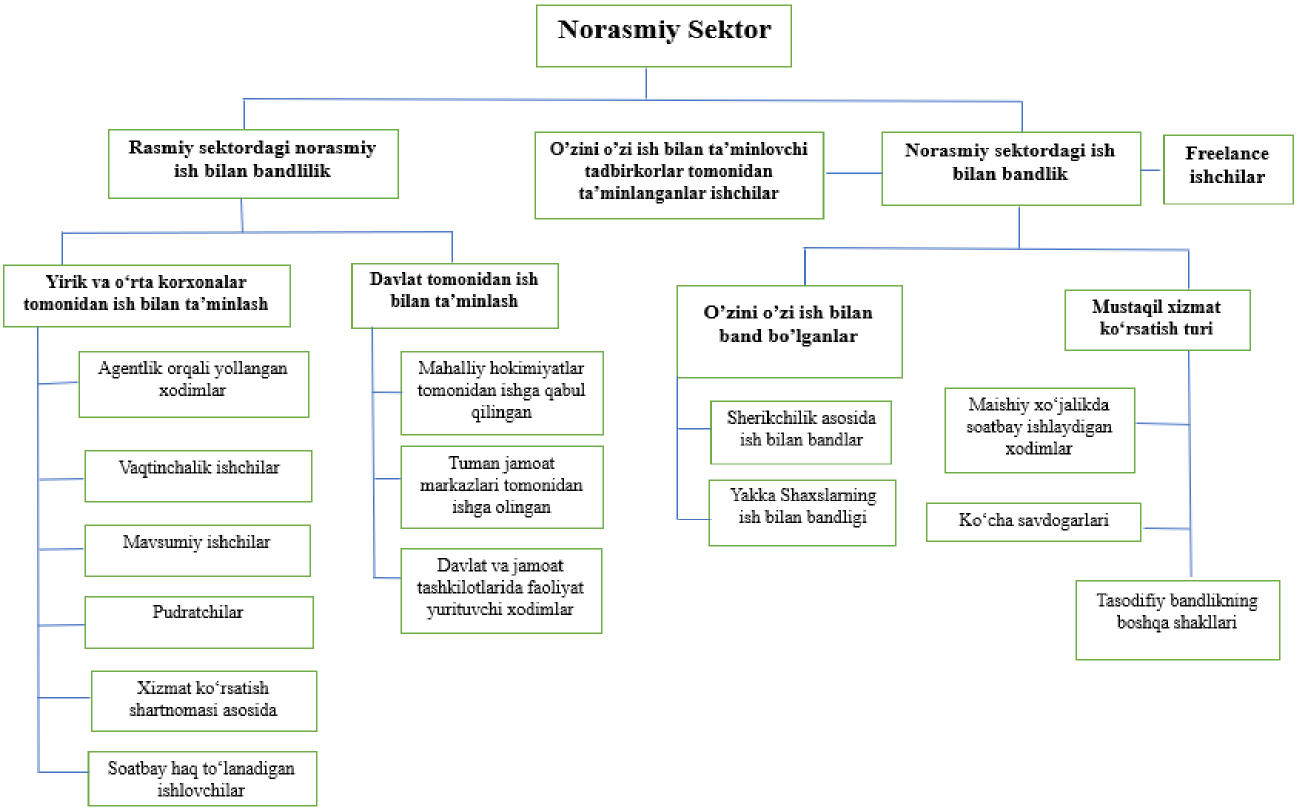

1-rasm. O'zbekiston Respublikasida norasmiy sektor va aholini norasmiy mehnat bilan bandligining tarkibiy tuzilishi [2]

Rasmiy sektordagi norasmiy ish bilan bandlik ikki yirik tarmoqdan iborat bo'lib, birinchisi — yirik va o'rta korxonalar tomonidan ish bilan ta'minlash, ikkinchisi esa davlat tomonidan ish bilan ta'minlash tarmog'idir. Yirik va o'rta korxonalar tomonidan ish bilan ta'minlash tarmog'iga agentlik orqali yollangan xodimlar, jumladan, tozalovchi ishchilar, qurilish yordamchilari, xavfsizlik xizmati xodimlari, ombor ishchilari va ofis yordamchilari kiradi. Shuningdek, vaqtinchalik ishchilar – yuk tashuvchilar, dehqonchilikda mavsumiy yordamchilar va tadbirlarda xizmat ko'rsatuvchilar ham ushbu tarmoq doirasida faoliyat yuritadi. Mavsumiy ishchilar tarkibiga paxta va hosil yig'im-terimi ishchilari, qishloq xo'jaligi brigadalari, bog'dorchilik va uzumchilikda ishlovchilar kiradi. Bundan tashqari, pudratchilar – qurilish ustalari, ta'mirlash ustalari, usta va kichik ta'mirlash ishchilari ham ushbu tizimda norasmiy mehnat faoliyati bilan shug'ullanadi. Xizmat ko'rsatish shartnomasi asosida ishlovchilar qatoriga IT mutaxassislari, marketing dizaynerlari, trening o'tkazuvchi mutaxassislar kiradi. Soatbay haq to'lanadigan ishlovchilar esa uyda bolaga qarovchilar, uy tozalovchilar va massajchilar kabi kasblarda faoliyat yuritadi.

Davlat tomonidan ish bilan ta'minlash tarmog'iga esa mahalliy hokimiyatlar tomonidan ishga qabul qilingan obodonlashtirish xodimlari, ko'cha supuruvchilari, botanika va ko'kalamzorlashtirish brigadalari kiradi. Tuman jamoat markazlari tomonidan ishga olingan vaqtinchalik ijtimoiy ishchilar hamda jamoat nazoratchilari ham mazkur toifaga mansub. Shuningdek, davlat va jamoat tashkilotlarida faoliyat yurituvchi noturar joylarda xizmat ko'rsatadigan ustalar va madaniy markazlarda xizmat ko'rsatuvchilar ham shu toifadagi norasmiy bandlik tarkibida qaraladi.

Norasmiy sektordagi ish bilan bandlik esa to‘rt asosiy tarmoqqa bo‘linadi. Birinchi tarmoq – o‘zini o‘zi ish bilan band qilganlar bo‘lib, bu toifaga O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 8-iyundagi “Tadbirkorlik faoliyati va o‘zini o‘zi band qilishni davlat tomonidan tartibga solishni soddalashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-4742-son[2]li qaroriga muvofiq, ilovada keltirilgan faoliyat (ishlar, xizmatlar) turlarini bajarayotgan shaxslar kiradi. Ushbu toifa ichida sherikchilik asosida ishlovchilar – tikuvchilik ustaxonasida ishlovchilar, avtomoyka sheriklari, tamaddixonalarda sherik tarzida ishlovchilar va yakka tartibdagi ishlovchilar – ro‘yxatdan o‘tmagan taksi haydovchilari, pishiriq va taom tayyorlovchi uy bekalari, uyda tikuvchilik bilan shug‘ullanuvchi ayollar, kompyuter ta’mirlovchilar mavjud.

Ikkinchi tarmoq – freelance ishchilar bo‘lib, ular onlayn kontent yaratuvchilar, freelance tarjimonlar, grafik dizaynerlar, ilova va veb-sayt ishlab chiquvchilar kabi mustaqil faoliyat yurituvchi shaxslardir. Uchinchi tarmoq esa o‘zini o‘zi ish bilan ta’minlovchi tadbirkorlar tomonidan ta’minlangan ishchilarni qamrab oladi. Bu yerda PQ-4742-sonli qaror ilovasida ko‘rsatilgan ish va xizmat turlarida faoliyat yuritayotgan shaxslar tomonidan bajariladigan bir martalik ishlar ko‘zda tutiladi va ularning xizmatidan foydalanuvchilar rasmiy shartnoma asosida emas, balki yakka tartibda foydalanadilar. To‘rtinchi tarmoq mustaqil xizmat ko‘rsatish turini ifodalaydi. Bunga maishiy xo‘jalikda soatbay ishlaydigan xodimlar – uy xizmatchisi, bolaga qarovchi, uy tozalovchi, uy oshpazi, uy bog‘boni, keksalarga qarovchi shaxslar hamda ko‘cha savdogarlari – muzqaymoq, meva-sabzavot, fastfud mahsulotlari (hot-dog, somsa), suv yoki sharbat va kiyim-kechak sotuvchilari kiradi.

XULOS VA TAKLIFLAR

Mehnatni rasmiylashtirish jarayonlarini soddalashtirish orqali norasmiy bandlikni kamaytirish yo‘lida muhim qadamlar tashlanmoqda. Bu borada eng avvalo mehnat shartnomasini elektron tarzda rasmiylashtirish imkoniyatlarini kengaytirish zarur. Ayniqsa mikro va kichik tadbirkorlar uchun soddalashtirilgan rasmiy ishga olish mexanizmlarini joriy etish orqali mehnat munosabatlarini qonuniylashtirishga qulay sharoit yaratiladi.

Soliq va ijtimoiy to‘lovlar tizimini yengillashtirish esa norasmiy ishchilarni rasmiy sektor tomon jalb etishning muhim vositasidir. Jumladan, patent asosida ishlovchilar uchun soliq yukini kamaytirish, yakka tartibdagi tadbirkorlarga yordamchilarni rasmiy ishlatishda soliq imtiyozlari berish, yangi rasmiy ish boshlaganlarga esa vaqtinchalik, ya’ni 1–2 yil davomida ijtimoiy sug‘urta badallaridan chegirmalar taqdim etish mumkin.

Aholining, ayniqsa yoshlar va ayollarning huquqiy savodxonligini oshirish ham rasmiy bandlik darajasiga bevosita ta’sir qiladi. Shu bois rasmiy bandlikning afzalliklari haqida ommaviy tushuntirish ishlarini kuchaytirish, Mehnat kodeksi va ishchi huquqlari bo‘yicha bepul o‘quv kurslarini tashkil etish ijobiy natijalar beradi.

Norasmiy bandlikni qisqartirishda raqamli nazorat va monitoring tizimlarini kuchaytirish alohida ahamiyat kasb etadi. Ish joylarida rasmiylashtirilmagan ishchilarni aniqlash bo‘yicha avtomatlashtirilgan tizimlarni joriy qilish, shuningdek, raqamli kameralar va QR kodli ruxsatnomalar orqali ruxsatsiz faoliyat yuritayotgan ish joylarini aniqlash imkoniyati kengaytirilishi lozim.

Yoshlar va xotin-qizlar uchun bandlik dasturlarini kengaytirish orqali ularning rasmiy sektordagi ishtirokini ta’minlash mumkin. Jumladan, ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlar uchun rasmiy ish o‘rinlari yaratishga davlat subsidiyalarini ko‘paytirish, ayollar uchun uydan turib rasmiy ishlash imkonini beruvchi freelance loyihalarni qo‘llab-quvvatlash dolzarb masalalardan sanaladi.

Norasmiy mehnatni kamaytirish — bu nafaqat ishchilarning huquqiy himoyasini ta’minlash, balki davlat budjetiga tushumlarni oshirish, iqtisodiyotni “soyalilikdan” chiqarish va barqaror ijtimoiy rivojlanishga erishishning asosiy omillaridan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasining 2023-yil 16-iyundagi “O‘zbekiston Respublikasining ayrim qonun hujjatlariga norasmiy bandlikni qisqartirishga qaratilgan o‘zgartishlar va qo‘shimcha kiritish to‘g‘risida”gi O‘RQ-847-sonli Qonuni. https://www.lex.uz/uz/docs/-6502532
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 8-iyundagi “Tadbirkorlik faoliyati va o‘zini o‘zi band qilishni davlat tomonidan tartibga solishni soddalashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” PQ-4742-sonli qarori. https://lex.uz/docs/-4849607
3. H. De Soto. The Mystery of Capital: Why Capitalism Triumphs in the West and Fails Everywhere Else. – New York: Basic Books, 2000. – 276 p.
4. K. Hart. Informal Income Opportunities and Urban Employment in Ghana. – Geneva: ILO, 1973. – 45 p.
5. International Labour Organization. Women and Men in the Informal Economy: A Statistical Picture. – Geneva: ILO, 2018. – 157 p.
6. B. Haydarov, M. Qurbonov. O‘zbekistonda norasmiy sektorning rivojlanish omillari. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2020. – 204 b.
7. A. Rashidov. Norasmiy mehnat bozorining demografik xususiyatlari. – Toshkent: Mehnat, 2021. – 168 b.

2 https://lex.uz/docs/-4849607

YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 7

© Materiallar ko'chirib bosilganda ""Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga
maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.
El.Pochta: sq143235@gmail.com
Bot: @iqtisodiyot_77
Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

""Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz